

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN OKUMA ALIŞKANLIĞI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA: YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ*

Mustafa SOLMAZ**

ÖZ

Teknolojinin gelişimiyle birlikte bilgiye erişilebilirliğin çok hızlı olduğu günümüzde, kitaplar ayrı bir değer ifade etmektedir. Bilginin asıl kaynağı olan kitapları elde etmek eski dönemlerden çok daha kolaydır. Buna bağlı olan okuma alışkanlığı, toplumların gelişmişlik derecelerini gösteren ölçütlerden birisidir. Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin kitap okuma alışkanlıklarına yönelik tutumlarının ve bu tutumları etkileyen faktörlerin belirlenmesine çalışılmıştır. Öğrencilere 18 sorudan oluşan bir anket uygulanmıştır. Anket çalışmasında; öğrencilerin gelir durumu, yetiştikleri evlerde kitaplık olup olmadığı, kütüphane alışkanlıkları, okudukları kitap miktarları, özel günlerde hediye olarak kitap verip vermedikleri ve okumaya engel olan nedenler gibi farklı konular üzerinde durulmuştur. Ayrıca tercih ettikleri kitap türleri ve yolculuk esnasında yanlarında kitap, gazete, dergi gibi yayınların olup olmadığı sorulmuştur. Elde edilen bulguların, cinsiyet durumuna göre ve toplamda nasıl şekillendiği tablolar ile gösterilerek değerlendirilmeye alınmıştır. Ortaya çıkan sonuçlar verildikten sonra öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Teknoloji, öğrenci, kitap okuma, alışkanlık, engeller.

---

* Bu çalışma, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi (BAP) tarafından desteklenen SBA-2017-6055 kodlu “Yüzüncü Yıl Üniversitesi Öğrencilerinin Okuma Alışkanlığı” adlı projeden üretilmiştir.

** Dr. Öğr. Üyesi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu, mustafasolmaz@yyu.edu.tr

Makalenin Geliş Tarihi: 23.02.2018 Kabul Tarihi: 03.07.2018

A STUDY ABOUT READING HABITS OF UNIVERSITY STUDENT: SAMPLING OF YÜZÜNCÜ YIL UNIVERSITY

ABSTRACT

Today, with the advancement in technology, access to information is very fast; however, books present an inestimable value. Getting books that are the main source of information is much easier than it was in earlier times. This study aimed to determine the attitudes of university students towards reading habits and the factors which influence those attitudes. An 18 item question survey was conducted among the students. In the research, the Students Reading Habits questionnaire was used to determine students' reading habits. In the questionnaire study; various issues such as financial conditions, library habits of the students, and the number of books they read, whether the houses they stay in have libraries and whether they give books as gifts on special occasions; and the reasons that prevent them from reading have been laid emphasis on. In addition, we asked them about the genre of the book they preferred reading, and whether they had publications such as books, newspapers and magazines with them during a trip. Obtained findings were evaluated according to gender status and how they were shaped in total by showing them through charts. Suggestions were presented in accordance with the results.

Key Words: Technology, student, reading, habits, obstacles

GİRİŞ

Bilgi ve teknolojinin çok hızlı geliştiği günümüzde, bilgiye ulaşmanın en etkili ve kolay yolu okumaktır. Ancak, bu alışkanlığı kazanmak, birbirini etkileyen farklı etmenlerin bir araya gelmesiyle, kişinin, dönemler içerisinde ruhsal ve beyinsel olarak hazırlanmasını gerektiren bir süreçle ortaya çıkar. Okumak; sadece ders içerikli kitapları değil, ders dışı kitapları da okuyarak farklı bilgileri, kültürleri, zevkleri tadararak öğrenmektir. Okumak bireysel bir etkinlik olsa da, kişinin düşünsel faaliyetlerinden bağımsız değildir. “Okuma eylemi, bireyin okunan olayları düşünerek, metinde geçen kişi ve yerleri zihinlerine kaydederek ve olaylar arasında bağ kurarak zihnini sürekli olarak canlı tutmasına katkı sağlamaktadır” (Bamberger, 1990, s. 2). Bu faaliyetler, çocuğun başarılı okuma deneyimleri sonucunda gelişerek karşılaştırma, yorumlama gibi becerilerin ortaya çıkmasını sağlar.

“Toplumun gelişmeler ve değişmelere uyum sağlaması, okuma bilincinin oluşturulması ile mümkündür” (Bircan ve Tekin, 1986, s. 393). Okumanın

toplumsal anlamda önemli olmasından dolayı gelişmiş ülkeler bu sorununu ciddi olarak ele almış ve hızlı bir şekilde çözüme ulaştırmıştır. “*Uzmanlar, okuma alışkanlığı ile ekonomik gelişme, güç, suç, okuldan ayrılma, işinde başarılı olma arasında çeşitli ilişkilerin varlığından söz etmektedirler*” (Tosunoğlu, 2002, s. 39). Çünkü birey öğrendiklerinin büyük bir bölümünü okuma sayesinde elde eder, anlama kapasitesi artar, sözcük ve bilgi hazinesi zenginleşir. Kitap okumak; bireye bilgi vermenin yanında, hayata dair mesajlar aktarır ve kişiliğinin oluşup gelişmesine katkıda bulunur.

Okuma alışkanlığı, “*insanların okuma eylemini bireysel gereksinimlerin bir gereği olarak sürekli, düzenli ve eleştirel bir biçimde sürdürmesidir*” (Yılmaz, 2004, s. 116). Kitap okumayan bireylerin düşünme yetenekleri körelerek yeni fikirler üretme becerileri kaybolur. Her yaşta okumanın mümkün olduğunu göstermek için ‘okumanın yaşı yoktur’ derler, ancak, ağacın yaş iken eğilmesi gibi, okuma alışkanlığı da küçük yaşlardan itibaren elde edilir. Çünkü alışkanlıklar insan yaşamına yavaş yavaş girer ve bir süre sonra kökleşir. Çocuklara sadece okuma alışkanlığını kazandırmak yeterli olamayacağı için, onların okuma becerilerini de geliştirmek gerekir Küçüklerine okuma alışkanlığı kazandıramayan toplumlar, gelecekte yetişkin okur bulamazlar. Bu, teknolojik gelişmelerden uzak geri bir toplum oluşumunun nedenlerinden birisidir.

Okuma alışkanlığı kazanmanın temeli eğitim sisteminde gizlidir. Okul çağında bu alışkanlığı kazanamayan çocuğun, ileriki dönemlerde kazanması zordur. Bu yüzden küçük yaşlardan itibaren çocuklara okumanın yanında farklı konularda araştırma alışkanlığı kazandırmak, okumayı severek yapmasını ve bunu boş zamanlarını değerlendirmek için kullandığı bir araç olarak görmesini sağlar. Ancak bu alışkanlığın kazanılmasında etkili olan; aile, okul ve yakın çevreyi göz ardı etmemek gerekir. Ailenin evde bir kitaplık oluşturması, çocuğun her an bu kitapları eline alabilecek yakınlıkta olması ve ailedeki büyüklerin bizzat okuyarak örnek olması, çocuğun kitaplara karşı olan sevgisini tetikleyecektir.

“*Korunmaya muhtaç çocuk ve gençler üzerinde yapılan bir araştırmada, cinsiyet ayırt etmeksizin, çocuk ve gençlerin okumaya ilgilerinin yüksek olduğu tespit edilmiştir*” (Gönen, 1991, ss. 17-23). Önemli olan bu isteğin alışkanlık haline getirilmesidir. Çünkü “*alışkanlık, öğrenilen ve her durumda otomatik olarak gerçekleştirilecek şekilde pekiştirilen karakteristik davranış biçimidir*” (Blaha ve Bennett, 1993, s. 86). Aksi halde, alışkanlık haline getirilemeyen bu ilgi zamanla körelip yok olabilir.

“Okuma eyleminin kazanılması, geliştirilmesi ve alışkanlığa dönüştürülmesi zor bir süreçtir” (Özdemir, 1983, s. 66). Bu alışkanlığın kazanılmasında; çocukluk döneminde aile ile öğretmen, gençlik döneminde öğretmen ve arkadaş çevresinin, yetişkinlik döneminde ise arkadaş çevresinin etkisi büyüktür. Ancak öğretmenler, alışkanlığı kazandırmada en etkin durumda olan kişilerdir. “Öğrenciler üzerinde büyük bir motivasyon gücü oluşturarak, bir alışkanlık olarak okumaya yönelmelerini sağlarlar” (Gürcan, 1999, s. 42). Bunların yanında ekonomik, kültürel nedenler ile kütüphanelerin yaygın olarak kullanılması da okuma alışkanlığını etkileyen diğer nedenler olarak sayılabilir.

Eğitim kurumlarındaki kütüphanelerin hem nicelik hem de nitelik açısından zengin olması gençlerin okumaya özendirilmesi açısından önemlidir. Çünkü “Okuma alışkanlığının kazanılmasında en etkili yollardan birisi de kütüphanelere ve kaynaklara kolay erişimin sağlanmasıdır. Öğrencilerin gereksinim duydukları bilgiye kolayca ulaşmaları onların okuma alışkanlığı kazanmalarında önemli rol oynayacaktır” (Selvi, 1998, s. 173). Bu konuda eğitim kurumlarının yöneticilerine büyük görev düşmektedir.

Öğrenmede ve alışkanlıkların kazanılmasında anne ve babaları önemli birer model olarak gören Dökmen, bunu “eğer çocukların ve gençlerin yeterli miktarda ve gerekli kalitede okumasını istiyorsak, modelden öğrenmelerini sağlayacak ortamı hazırlamalıyız. Çocukların okumayı modelden öğrenebilecekleri ilk ve en önemli ortam da ailedir” (Dökmen, 1994, ss. 20-21) şeklinde ifade etmektedir. “Okumayan bir ailenin ya da öğretmenin çocuklara okumaları konusunda telkinde bulunması inandırıcı olmayacaktır” (Aktaş ve Gündüz, 2004, s. 21). Rol-model ne kadar iyi olursa, taklit eden çocuk, okuma alışkanlığı kazanmada o kadar başarılı olur.

Üniversitede okuyan öğrenciler gençlik çağlarının dönüm noktasındadırlar. “UNESCO gençlik çağı olarak 12-24 yaş dilimlerini kabul etmiştir” (Köknel, 2001, s. 168). Gençlerin ruhsal ve bedensel olarak değişikliğe uğradıkları, kanlarının kaynadığı bu dönemin iyi değerlendirilip okuma alışkanlığı kazandırılması olayları doğru kavramalarına da yardımcı olacaktır.

Toplumun sağlıklı düşünebilmesi okuyan bir neslin oluşması ile oluşur. Gençliğin olayları doğru analiz etmesiyle sağlam fikirler ortaya çıkar. “Daha sağlıklı bir toplum oluşturmak için toplumdaki her birey için gerekli olan okuma alışkanlığı, üniversite öğrencileri için daha da önem kazanmaktadır. Çünkü üniversite gençliği bir ülkenin aydın kesimini oluşturur” (Turcan, Yıl-

dırım ve Kelleci, 1999, s. 184). Bu yüzden geleceğimizi teslim edeceğimiz gençlerin okuma alışkanlığı kazanmasının önemi daha fazladır.

Toplumlar arasında gelişmişliğin göstergelerinden biri olan okuma alışkanlığı, gelişmiş toplumlarda yüksek düzeylerde iken, gelişmekte olan ülkelerde daha düşük seviyededir. İletişim araçlarının yoğun olarak kullanıldığı günümüzde, kitap okuma alışkanlığı geçmiş dönemlerden daha önemli hale gelmektedir. Çünkü iletişim araçlarına ulaşmadaki kolaylık gençleri kolay yoldan -doğru ya da yanlış olması araştırılmadan- bilgiye ulaşmaya sevk etmektedir. Bu araştırmanın amacı, Yüzüncü Yıl Üniversitesi öğrencilerinin okuma alışkanlığı düzeyini ve bu alışkanlıkları etkileyen nedenleri araştırarak ortaya koymaktır.

YÖNTEM

2017-2018 öğretim yılı güz döneminde Yüzüncü Yıl Üniversitesi'ndeki farklı fakülte ve yüksekokullarda öğrenim gören, (sayısal-sözel, kız-erkek), 300 öğrenci üzerinde on sekiz sorudan oluşan bir anket uygulanmıştır. Anket formlarının doldurulmasında öğrenciler üzerinde herhangi bir etki oluşturmamak için yüz yüze görüşme tekniği kullanılmamış, anket formları öğrencilere dağıtılarak isim belirtmeden serbestçe cevaplamaları istenerek araştırmanın temel verileri elde edilmiştir. Araştırmada; bir konudaki farklı durumları tespit etmeyi amaçlayan 'Betimsel' ve değişkenler arası ilişkiler ile bu ilişkilerin düzeyini inceleyen 'Bağıntısal' araştırma modelleri kullanılmıştır.

BULGULAR ve TARTIŞMA

Bu bölümde 300 öğrencinin anket sorularına verdikleri cevaplar değerlendirilerek yorumlanmaktadır. Bulgular 146 kız ve 154 erkek öğrenciden elde edilmiştir. Bunların 149'u sayısal, 151'i sözel bölümlerde öğrenim görmektedir.

Araştırmamızda öncelikle öğrencilerin kitap okumaya ayırdıkları günlük ortalama sürelerini belirlemek yararlı olacaktır. Buna ilişkin veriler Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Öğrencilerin kitap okumaya ayırdıkları günlük ortalama süre

Bilim dalı	0-30 dakika	30-60 dakika	60-120 dakika	120 dk. dan fazla	Toplam
Sayısal	(E) 60(%20) (K) 26 (%8.7)	(E) 22(%7.3) (K) 17 (%5.7)	(E) 7(%2.3) (K) 7(%2.3)	(E) 5 (%1.7) (K) 5 (%1.7)	149 (%49.7)
Sözel	(E) 27 (%9) (K) 26 (%8.7)	(E) 15 (%5) (K) 32 (%10.7)	(E) 13(%4.3) (K) 31(10.4)	(E) 6(%2) (K) 1(0.3)	151 (%50.3)
Toplam	(E) 87(%29) (K) 52(%17.3)	(E) 37(%12.3) (K) 9(%16.4)	(E) 20(%6.6) (K) 38 (%12.7)	(E) 11(%3.7) (K) 6 (%2)	300 (%100)
Toplam	139(%46.3)	86(%28.7)	58(%19.3)	17(%5.7)	300 (%100)

Tablo 1'e göre sayısal bölümlerde okuyan erkek öğrencilerin %20'si günde 30 dakika, %7.3'ü 30-60 dakika arası, %2.3'ü 60-120 dakika arası, %1.7'si 120 dakikadan fazla zaman ayırmaktadır. Aynı bölümlerde okuyan kız öğrencilerden %8.7'si 30 dakika, %5.7'si 30-60 dakika, %2.3'ü 60-120 dakika, %1.7'si 120 dakikadan fazla zaman ayırmaktadır. Sayısal bölümlerde okuyan erkek öğrenciler günde 60 dakikaya kadar kız öğrencilerden daha fazla zaman ayırmışken 60 dakika ve üzerinde her iki grubun da aynı süreleri ayırdıkları görülmektedir.

Sözel bölümlerde okuyan erkek öğrencilerin %9'u günde 30 dakika, %5'i 30-60 dakika arası, %4.3'ü 60-120 dakika arası, %2'si 120 dakikadan fazla zaman ayırmaktadır. Aynı bölümlerde okuyan kız öğrencilerden %8.7'si 30 dakika, %10.7'si 30-60 dakika, %10.4'ü 60-120 dakika, %0.3'ü 120 dakikadan fazla zaman ayırmaktadır. Sözel bölümlerde okuyan öğrenciler arasındaki oranlar sayısal bölümlerdekilerden farklıdır. Bu bölümlerdeki erkek öğrencilerin bir günde kitap okumaya ayırdıkları zaman aralığı 0-30 dakika ve 120 dakika üzeri sürelerde daha fazla iken, kız öğrencilerin oranı 30-60 ve 60-120 dakikalık zaman aralıklarında daha fazladır.

Tablo 2. Annenin eğitim düzeyinin öğrencinin kitap okuma alışkanlığı üzerindeki etkisi

Cinsiyet	Okula gitmemiş	İlköğretim	Ortaöğretim	Üniversite	Toplam
Kız	21 (%7)	90 (%30)	26 (%8.7)	9 (%3)	146 (%48.7)
Erkek	29 (%10.6)	84 (%28)	32 (%10.7)	9 (%3)	154 (%51.3)
Toplam	50(%17.6)	174(%58)	58(%19.4)	18(%6)	300(%100)

Tablo 2’de görülen verilere göre kız öğrencilerde annesi okula gitmeyenlerin oranı %7, ilköğretim %30, ortaöğretim %8.7, üniversiteye gitmiş olan %3’tür. Erkek öğrencilerin annelerinde bu oran; okula gitmeyen %10.6, ilköğretim %28, ortaöğretim %10.7, üniversiteye gitmiş olan %3 olarak görülmektedir.

Kız öğrencilerin annelerinin eğitim durumuna bakıldığında ilköğretim düzeyinde olanların %30 ile ilk sırada gelirken, erkek öğrencilerin annelerinin eğitim durumu %28 ile ilköğretim düzeyinde yine ilk sırada gelmektedir.

Tablo 3. Babanın eğitim düzeyinin öğrencinin kitap okuma alışkanlığı üzerindeki etkisi

Cinsiyet	Okula gitmemiş	İlköğretim	Ortaöğretim	Üniversite	Toplam
Kız	5 (%2.7)	56 (%18.7)	57 (%19)	28 (%9.3)	146 (%48.7)
Erkek	15 (%5)	61 (%20.3)	48 (%16)	30 (%10)	154 (%51.3)
Toplam	20 (%7.7)	117 (%39)	105 (%35)	58 (%19.3)	300 (%100)

Tablo 3’teki verilere bakıldığında kız öğrencilerin babalarının eğitim durumu; %2.7 okula gitmemiş, %18.7 ilköğretim, %19 ortaöğretim, %9.3 üniversite olduğu anlaşılmaktadır. Erkek öğrencilerin babalarının eğitim durumu ise; %5 okula gitmemiş, %20.3 ilköğretim, %16 ortaöğretim, %10 üniversite şeklindedir.

Hem kız hem de erkek öğrencilerin babalarının öğrenim oranlarının birbirine yakın olduğu görülmektedir. İlköğretim ve ortaöğretim gören babaların oranları (%74) ilk sırada gelirken okula gitmeyenlerin oranı (%7.7) son sıradadır.

Anne ve babaların öğrenim durumuna birlikte bakıldığında; her iki durumda da annelerin eğitim seviyelerinin babalarınkinden daha düşük olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 4. Öğrencilerin sosyo-ekonomik koşulları

Cinsiyet	Alt	Orta	Yüksek	Toplam
Kız	6 (%2)	136 (%45.3)	4 (%1.3)	146 (%48.7)
Erkek	23 (%7.6)	121 (%40.3)	10 (%3.3)	154 (%51.3)
Toplam	29 (%9.6)	257 (%85.6)	14 (%4.6)	300 (%100)

Tablo 4’te görüldüğü gibi, kız öğrencilerde alt gelir grubuna sahip öğrencilerin oranı %2, orta gelir grubunda %45.3, yüksek gelir grubunda %1.3’tür. Erkek öğrencilerin %7.6’sı alt gelir grubunda görülürken, %40.3’ü orta gelir grubunda, %3.3’ünün yüksek gelir grubunda olduğu gözlemlenmiştir. Her iki durumda da orta gelir grubundakilerin toplamda %85.6 gibi yüksek bir oranda olduğu görülmektedir.

Tablo 5. Büyüdüğü evde kitaplık bulunmasının öğrencinin okuma alışkanlığı üzerindeki etkisi

Cinsiyet	Büyüdüğü evde kitaplık bulunan öğrenciler	Büyüdüğü evde kitaplık bulunmayan öğrenciler	Toplam
Kız	90 (%30)	56 (%18.7)	146 (%48.7)
Erkek	84 (%28)	70 (%23.3)	154 (%51.3)
Toplam	174(%58)	126 (%42)	300(%100)

Tablo 5’de görülen verilere göre büyüdüğü evde kitaplık bulunan öğrencilerin %30’u kız öğrencilerden oluşurken %28’i erkek öğrencilerden oluşmaktadır. Büyüdüğü evde kitaplık bulunmayan öğrencilerin oranı ise kızlarda %18.7 iken erkeklerde %23.3’tür.

Buradan, öğrencilerin yarıdan biraz fazlası olan %58’inin büyüdüğü evde kitaplık var iken %42’sinin büyüdüğü evde kitaplık bulunmadığı anlaşılmaktadır. Ancak ankette, kitaplığın zenginliği, kitap türü ve sayısı hakkında bilgi istenmediği için kitaplıktaki kitap oranı bilinmemektedir.

Tablo 6. Öğrencilerin kütüphaneyi kullanım sıklığı

Bilim dalı	Hemen her gün	Her hafta	Her ay	Nadiren	Hiç	Toplam
Sayısal	(E) 2 (%0.6) (K) 0 (%0)	(E) 6 (%2) (K) 5 (%1.7)	(E) 6 (%2) (K) 5 (%1.7)	(E)50(%16.7) (K)33(%11)	(E)30(%10) (K)12(%4)	149 (%49.7)
Sözel	(E) 1(%0.4) (K) 2(%0.6)	(E)11(%3.7) (K)4(%1.3)	(E)5(%1.7) (K)8(%2.6)	(E)23(%7.7) (K)54(%18)	(E)21(%7) (K)22(%7.3)	151 (%50.3)
Toplam	(E) 3(%1) (K) 2(%0.6)	(E)7(%5.7) (K)9(%3)	(E)11(%3.7) (K)13(%4.3)	(E)73(%24.4) (K)87(%29)	(E)51(%17) (K)34(%11.3)	300 (%100)
Toplam	5(%1.6)	16(%5.7)	24(%8)	160(%53.4)	85(%28.3)	300 (%100)

Tablo 6'dan da anlaşılacağı üzere, ankete katılan öğrencilerin kütüphane kullanım sıklığı sayısal-sözel, kız-erkek şeklinde belirtilmiştir. Sayısal bölümlerde okuyan erkek öğrencilerden %0.6'sı hemen her gün kütüphaneyi kullanırken %2'si her hafta, %2'si her ay, %16.7 nadiren, %10 hiç kullanmadığını belirtmiştir. Kız öğrencilerde bu oran; hemen her gün %0, her hafta %1.7, her ay %1.7, nadiren %11, hiç kullanmayan %4 şeklindedir. Bu bölümlerde hem erkek hem de kızlarda, %27.7 ile nadiren kütüphaneyi kullananlar ilk sırada gelmektedir. Hiç kullanmayanların oranı ise %14 olarak görülmektedir. Nadiren ve hiç gitmeyenlerin oranı toplamı %41.7'yi bulmaktadır. Bu, sayısal bölümlerdeki öğrencilerin kütüphane kullanım alışkanlığı olmadığını gösterir.

Sözel bölümlerde okuyan erkek öğrencilerden %0.4 her gün, %3.7 her hafta, %1.7 her ay, %7.7 nadiren, %7 hiç kütüphaneye gitmediğini belirtmektedir. Bu oran kız öğrencilerden; %0.6'sı her gün, %1.3'ü her hafta, %2.6'sı her ay, %18'i nadiren, %7.3'ü hiç gitmediğini söylemektedir. Bu bölümlerde okuyan öğrencilerden, erkek-kız, %25.7 gibi bir oran nadiren kütüphaneye gittiğini belirterek ilk sırada yer almaktadır. İkinci sırada ise %14.3 ile hiç gitmeyenler gelmektedir. Sayısal bölümlerde olduğu gibi sözel bölümlerde de kütüphaneye gitme alışkanlığı olmadığı, kütüphaneye nadiren ve hiç gitmeyenlerin toplam oranının %40'ı bulmasından anlaşılmaktadır.

Tablo 7. Öğrencilerin kütüphanelerden bir yılda aldıkları ödünç kitap sayısı

Cinsiyet	0-3	4-15	16'dan çok	Toplam
Kız	110 (%36.7)	28 (%9.3)	8 (%2.7)	146 (%48.7)
Erkek	125 (%41.6)	21 (%7)	8 (%2.7)	154 (%51.3)
Toplam	235 (%78.3)	49 (%16.3)	16 (%5.4)	300 (%100)

Tablo 7'de görüldüğü gibi kütüphaneden alınan ödünç kitap sayısı, kız öğrencilerde bir yılda 0-3 arası kitap %36.7, 4-15 arası kitap %9.3, 16'dan çok %2.7 şeklindedir. Erkek öğrencilerde bu oran 0-3 arası kitap %41.6, 4-15 arası kitap %7, 16'dan çok %2.7 olarak görülmektedir.

Toplamda %78.3 gibi yüksek oranda öğrencinin bir yılda kütüphaneden ödünç kitap alma alışkanlığının 0-3 gibi bir ortalamada kalması, Tablo 6'daki verileri destekler niteliktedir. Bu, öğrencilerin kütüphaneyi kullanım amaçlarının sadece kitap alma olmadığını, ders çalışma amaçlı da kullanabildiğini açık bir şekilde göstermektedir.

Tablo 8. Öğrencilerin üniversite kütüphanesinden memnuniyet düzeyi

Bilim dalı	Çok memnunum	Memnunum	Memnun değilim	Hiç memnun değilim	Fikrim yok	Toplam
Sayısal	(E)2(%0.7) (K)2(%0.7)	(E)7(%2.4) (K)8(%2.7)	(E)12(%4) (K)10(%3.3)	(E)36(%12) (K)18(%6)	(E)37(%12.3) (K)17(%5.7)	149 (%49.7)
Sözel	(E)4(%1.3) (K)3(%1)	(E)3(%1) (K)13(%4.3)	(E)12(%4) (K)16(%5.3)	(E)23(%7.7) (K)34(%11.3)	(E)19(%6.4) (K)24(%8)	151 (%50.3)
Toplam	(E)6(%2) (K)5(%1.7)	(E)10(%3.4) (K)21(%7)	(E)24(%8) (K)26(%8.6)	(E)59(%17.7) (K)52(%17.3)	(E)56(%18.6) (K)41(%13.7)	300 (%100)
Toplam	11(%3.7)	31(%10.4)	50(%16.6)	111(%35)	97(%32.3)	(%100)

Tablo 8'de verilen bilgilere göre üniversitenin kütüphanesinden çok memnun olan sayısal bölümlerde okuyan erkek öğrencilerin oranı %0.7 iken memnun olanlar %2.4, memnun olmayanlar %4, hiç memnun olmayanlar %12, fikri olmadığını belirtenler ise %12.3 oranındadır. Kız öğrencilere bakıldığında bu oranlar; çok memnun olanlar %0.7, memnun olanlar %2.7, memnun olmayanlar %3.3, hiç memnun olmayanlar %6, fikri olmayanlar %5.7 oranındadır. Sayısal bölümlerde okuyan öğrencilerdeki üniversite kütüphanesinden hiç memnun olmayanlar ve bu konuda fikri olmayanların oranı, kız-erkek, %18 ile ilk sırada, memnun değilim diyenler %7.3 ile ikinci sırada yer almaktadır.

Sözel bölümlerde okuyan erkek öğrencilerden kütüphaneden çok memnun olanların oranı %1.3, memnun olanlar %1, memnun olmayanlar %4, hiç memnun olmayanlar %7.7, fikri olmadığını belirtenler ise %6.4 oranındadır. Kız öğrencilerde bu oran; çok memnun olanlar %1, memnun olanlar %4.3, memnun olmayanlar %5.3, hiç memnun olmayanlar %11.3, fikri olmayanlar %8 şeklindedir. Sözel bölümlerdeki öğrencilerin, kız-erkek, kütüphaneden hiç memnun olmayanlar %19 ile ilk sırada gelmektedir. Fikri olmayanlar ise %14.4 ile ikinci sırada, memnun olmayanlar %9.3 ile üçüncü sırada bulunmaktadır.

Hem sayısal hem sözel bölümdeki öğrencilerin üniversite kütüphanesinden memnun olmadıkları anlaşılmaktadır. Memnun olmayanlar %16.6, hiç memnun olmayanlar %35 olmak üzere %51.6 gibi bir orana, %32.3 oranındaki fikri olmayanları da eklersek toplamda %83.9 gibi çok yüksek bir oran karşımıza çıkmaktadır.

Tablo 9. Öğrencilerin çeşitli aktivitelere ayırdığı günlük süre

Aktivite	0-30 dakika	30-60 dakika	60-120 dakika	120 dakikadan fazla	Toplam
Müzik dinleme	(E) 70 (%23.4) (K) 71 (%23.6)	(E) 42 (%14) (K) 41 (%13.7)	(E) 25 (%8.4) (K) 21 (%7)	(E) 7 (%2.4) (K) 13 (%4.3)	300 (%100)
Toplam	141 (%47)	83 (%27.7)	46 (%15.4)	20 (%6.7)	300 (%100)
Televizyon izleme	(E) 93 (%31) (K) 105 (%35)	(E) 25 (%8.3) (K) 28 (%9.3)	(E) 20 (%6.6) (K) 21 (%7)	(E) 16 (%5.3) (K) 6 (%2)	300 (%100)
Toplam	198 (%66)	53 (%17.6)	41 (%13.6)	22 (%7.3)	300 (%100)
Bilgisayar kullanma	(E) 74 (%24.6) (K) 90 (%30)	(E) 36 (%12) (K) 30 (%10)	(E) 25 (%8.3) (K) 16 (%5.3)	(E) 19 (%6.3) (K) 10 (%3.3)	300 (%100)
Toplam	164 (%54.6)	66 (%22)	41 (%13.6)	29 (%9.6)	300 (%100)

Tablo 9'dan anlaşılacağı üzere, öğrencilerin çeşitli aktivitelere ayırdıkları süreler gösterilmiştir. Erkek öğrencilerin %23.4'ü 0-30, %14'ü 30-60, %8.4'ü 60-120, %2.4'ü 120 dakikadan fazla müzik dinlemektedir. Kızların; %23.6'sı 0-30, %13.7'si 30-60, %7'si 60-120, %4.3'ü 120 dakikadan fazla zaman ayırmaktadır.

Erkeklerin %31'i 0-30, %8.3'ü 30-60, %6.6'sı 60-120, %5.3'ü 120 dakikadan fazla televizyon izlemektedir. Kızların %35'i 0-30, %9.3'ü 30-60, %7'si 60-120, %2'si 120 dakikadan fazla televizyon izlemektedir.

Bilgisayar başında erkeklerin %24.6'sı 0-30, %12'si 30-60, %8.3'ü 60-120, %6.3'ü 120 dakikadan fazla zaman geçirmektedir. Kızların ise %30'u 0-30, %10'u 30-60, %5.3'ü 60-120, %3.3'ü 120 dakikadan fazla bilgisayar başında kalmaktadır.

Erkek ve kız öğrencilerin aktivitelere ayırdıkları süreler oransal olarak bakıldığında hem müzik dinleme (%47), hem televizyon izleme (%66) hem de bilgisayar kullanma %54.6 0-30 dakika ile ilk sırada, 30-60 dakika ile ikinci sırada gelmektedir. Ancak bu üç etkinlik içerisinde %66 ile televizyon izleme başta gelmekte, %54.6 ile bilgisayar kullanma ve son sırada %47 ile müzik dinleme gelmektedir. Bu süreler, öğrenciler için kabul edilebilir oranlar olarak görülebilir.

Tablo 10. Öğrencilerin yolculuğa çıktıklarında yanlarında kitap, dergi gibi yayın bulundurma sıklığı

Cinsiyet	Bulunduran	Bulundurmayan	Toplam
Kız	105 (%35)	41 (%13.7)	146 (%48.7)
Erkek	70 (%23.3)	84 (%28)	154 (%51.3)
Toplam	175 (%58.3)	125 (%41.7)	300 (%100)

Tablo 10'daki veriler bize kız öğrencilerin %35'i, erkek öğrencilerin ise %23.3'ü yolculuk esnasında yanlarında kitap, dergi gibi basılı yayınları yanlarında bulduklarını göstermektedir. Toplamda %58.3'ü bulan bu oran, kitap okuma alışkanlığı pek olmayan öğrenciler için iyi bir oran olarak görülebilir.

Tablo 11. Öğrencilerin doğum günü, sınıf geçme gibi önemli olaylarda kitap hediye etme ya da hediye alma gibi alışkanlığı sahip olma sıklığı

Cinsiyet	Alışkanlığı olan	Alışkanlığı olmayan	Toplam
Kız	77 (%25.7)	69 (%23)	146 (%48.7)
Erkek	65 (% 21.6)	89 (%29.7)	154 (%51.3)
Toplam	142 (%47.3)	158 (%52.7)	300 (%100)

Tablo 11'de ortaya çıkan bilgiler bize, kız öğrencilerin %25.7, erkek öğrencilerin %21.6, toplamda ise %47.3 gibi bir ortalamanın doğum günü, sınıf

geçme gibi önemli olaylarda kitap hediye etme ya da hediye alma gibi alışkanlığına sahip olduğunu göstermektedir.

Kız öğrencilerin oranı erkek öğrencilerinkinden %4.1 daha fazladır. Gençler arasında özel ve önemli günlerde kitap hediye etme ya da alma oranı yarıya yakındır ve bu; kütüphaneyi yeterince kullanmayan öğrenciler için sevindirici bir gelişme olarak görülebilir.

Tablo 12. Öğrencilerin okumayı tercih ettiği kitap türleri

Kitap türleri	Kız	Erkek	Toplam
Bilimsel	22 (%7.3)	40 (%13.3)	62 (%20.6)
Macera	7 (%2.3)	8 (% 2.7)	15 (% 5)
Kişisel gelişim	24 (%8)	21 (% 7)	45 (% 15)
Polisiye	10 (%3.3)	7 (% 2.3)	17 (% 5.6)
Roman	60 (% 20)	49 (%16.4)	109 (% 36.4)
Dini	17 (% 5.5)	22 (% 7.3)	39 (% 12.8)
Hiç okumayan	7 (% 2.3)	7 (% 2.3)	14 (% 4.6)
Toplam	146(%48.7)	154 (%51.3)	300 (%100)

Tablo 12'deki veriler bize; her iki öğrenci grubunun da ilk sırada roman türüne öncelik verdiğini göstermektedir. Kız öğrencilerin %20'si roman türünü, tercih ederken %8'i kişisel gelişim türlerine ağırlık vermektedir. Erkek öğrencilerin ise %16.4'ünün roman, ikinci sırada %13.3'ünün ise bilimsel türleri seçtiği anlaşılmaktadır.

Diğer türlere bakıldığında; kızlarda üçüncü sırayı %7.3 ile bilimsel kitaplar alırken erkeklerde üçüncü sırayı %7.3 ile dini konuların aldığı, dördüncü sırayı kızlarda %5.5 ile dini roman türleri, erkeklerde %7 ile kişisel gelişim kitapları almaktadır. Polisiye romanlar kızlarda %3.3 ile beşinci sırada bulunurken erkeklerde %2.7 ile macera ağırlıklı romanlar karşımıza çıkmaktadır. Altıncı sırada ise kızlarda macera %2.3, erkeklerde polisiye %2.3 şeklinde yer almaktadır.

Her iki grupta da, ders dışı kitap okumayanlar %2.3 ile eşit olarak son sırada görülmektedir. Genel ortalamaya bakıldığında hem kız hem de erkek öğrencilerin ilk tercihlerinin roman olduğu ortaya çıkmaktadır.

Tablo 13. Öğrencilerin bir yılda okuduğu kitap sayısı

Cinsiyet	Hiç	1-5	6-11	12'den çok	Toplam
Kız	7 (%2.3)	54 (%18)	38 (%12.7)	47 (%15.7)	146 (%48.7)
Erkek	19 (%6.4)	70 (%23.3)	28 (%9.3)	37 (%12.3)	154 (%51.3)
Toplam	26 (%8.7)	124 (%41.3)	66 (%22)	84 (%28)	300 (%100)

Tablo 13'de verilen bilgilere göre; öğrencilerin bir yılda okuduğu kitap sayısı en fazla 1-5 kitap aralığıdır. Bu, oran olarak kızlarda %18 ve erkeklerde %23.3'tür. İkinci sırada 12'den çok kitap okuyanlar kızlarda %15.7 iken erkek öğrencilerde %12.3'tür. 6-11 arası kitap okuyanlar kızlarda %12.7 ve erkeklerde 9.3 ile üçüncü sırada gelmektedir.

Ancak oranlara bakıldığında 6-11 arası kitap okuyanların oranı ikinci sırada beklenirken ilginç bir şekilde sıralama 1-5 arası ilk, 12'en fazla ikinci sırada gelmektedir. Hiç okumayanların oranı ise kızlarda %2.3 ve erkeklerde %6.4'tür.

Tablo 14. Öğrencilerin kitap okumasına engel olan durumlar

Cinsiyet	Cevap yok	Ekonomik	Kültürel	Eğitimsel	Çalışma yoğunluğu	Eğlence	Toplam
Kız	36 (%12)	7 (%2.3)	3 (%1)	25 (%8.3)	58 (%19.3)	17 (%5.7)	146 (%48.7)
Erkek	38 (%12.7)	4 (%1.3)	5 (%1.7)	25 (%8.3)	47 (%15.7)	35 (%11.7)	156 (%51.3)
Toplam	74 (%24.7)	11 (%3.6)	8 (%2.7)	50 (%16.6)	105 (%35)	52 (%17.4)	300 (%100)

Tablo 14'de verilere bakıldığında; öğrencilerin okumasına engel oluşturan ve ilk sırayı alan en büyük etmenin kızlarda %19.3 ve erkeklerde %15.7 ile çalışma yoğunluğu olduğu anlaşılmaktadır. İkinci sırayı kızlarda %12 ve erkeklerde %12.7 ile bu soruya cevabı olmayanlar oluşturmaktadır. Üçüncü sırayı kızlarda %8.3 ile eğitimsel nedenler, erkeklerde %11.7 ile eğlence almaktadır. Dördüncü sırada; kızlarda %5.7 ile eğlence ve erkeklerde %8.3 ile eğitimsel nedenler olarak karşımıza çıkmaktadır. Beşinci sırada kızlarda %2.3 ekonomik, erkeklerde %1.7 kültürel nedenler olarak sayılmaktadır. Son sırada ise kızlarda %1 ile kültürel, erkeklerde %1.3 ile ekonomik nedenler gelmektedir.

Genel sonuca bakıldığında öğrencilerin kitap okumasına engel olan nedenlerin başında %35 ile çalışma yoğunluğunun geldiği, en az etkileyenin ise %2.7 ile kültürel nedenlerin olduğu anlaşılmaktadır.

SONUÇ

Yüzüncü Yıl Üniversitesi'ndeki farklı Fakülte ve Yüksekokullarda; 149'u sayısal, 151'i sözel bölümlerde öğrenim gören 300 öğrenciye on sekiz sorudan oluşan bir anket uygulanmıştır. Bulgular 146 kız ve 154 erkek öğrenciden elde edilmiştir. Ankete bağlı araştırmada elde edilen ve genellenebilecek sonuçları aşağıdaki gibi açıklayabiliriz.

Hem sayısal hem de sözel bölümlerde öğrenim gören öğrencilerin bir günde kitap okumaya ayırdıkları zaman aralığına baktığımızda oransal olarak hem erkek hem de kız öğrencilerin 0-30 dakika ve 30-60 dakikalık sürelerde daha fazla olduğu ortaya çıkmaktadır. Okuma sürelerinin kısa oluşu, hem derslere ayrılan zamanın fazla olduğu hem de küçük yaşlarda bu alışkanlığın kazandırılmadığını ya da köreltiğini düşündürmektedir.

Anneleri okula gitmemiş ya da ortaöğretime gitmiş kız öğrencilerin oranı (%37) iken erkek öğrencilerin annelerinin oranı (%38.6) ile daha fazladır. Üniversite mezunu seviyesinde ise (%3) ile aynı oranda oldukları anlaşılmaktadır. Bu durum, öğrencilerin kitap okuma sevgisini kazanmalarında ailelerinin önemli bir rolü olduğu gerçeğini ortaya koymaktadır.

Hem kız hem de erkek öğrencilerin babalarının öğrenim oranlarının birbirine yakın olduğu görülmektedir. İlköğretim ve ortaöğretim gören babaların oranları ilk sırada gelirken okula gitmeyenlerin oranı son sıradadır. Babaların; kendilerinden daha iyi öğrenim görüp yetişmeleri ve geleceğe daha iyi hazır olmaları için çocuklarını teşvik ettiği anlaşılmaktadır.

Anne ve babaların öğrenim durumuna birlikte bakıldığında; her iki durumda da annelerin eğitim seviyelerinin babalarinkinden daha düşük olduğu anlaşılmaktadır. Bu; Türk toplum yapısındaki ataerkil karakteri, ya da erkek başatlığını gösterir. Ancak okuma alışkanlığı ile bunların bir ilgisi bulunmamaktadır.

Öğrencilerin sosyo-ekonomik koşulları genel olarak (%85.6) orta seviyede olmasına rağmen ankete katılan öğrencilerin çoğunluğunun (%58) evinde kitaplık bulunduğu anlaşılmaktadır. Bu durum; ailelerin kitaplara karşı bir ilgisinin olduğunu, ancak okuma alışkanlığı kazandırılmadığı için kitaplığın çok fazla etkisinin olmadığını göstermektedir.

Sayısal ve sözel bölümlerde okuyan öğrencilerin tamamına bakıldığında; nadiren kütüphaneye gidenlerin oranı %53.4 ile ilk sırada, hiç gitmeyenlerin oranı %28.3 ile ikinci sırada gelmektedir. İkisinin toplamına bakıldığında %81.7 gibi çok yüksek bir orana ulaşılmaktadır. Bu, öğrencilerin kütüphaneyi kullanım amaçlarının sadece kitap alma olmadığını, ders çalışma amaçlı da kullanabildiğini açık bir şekilde göstermektedir. Belki ilk anda üniversite kütüphanesinin¹ iki ayrı yerde bulunması bir etken olarak düşünülebilir. Ancak her durumda bu oran, geleceği teslim edeceğimiz üniversite öğrencileri için çok yüksek ve acı verici bir orandır.

Öğrencilerin kütüphaneden ödünç kitap alma alışkanlığının yılda 0-3 kitap ile sınırlı bir ortalama kalması ve bu oranın toplamda %78.3'ü bulması, kütüphaneye gitmeyen ya da nadiren giden öğrencilerle ilgili verileri destekler niteliktedir. Bu, öğrencilerin aynı zamanda ders çalışmak, vakit geçirmek gibi farklı amaçlar için de kütüphaneye gittiğini göstermektedir.

Öğrenciler arasında kütüphaneyi nadiren kullanan ve hiç kullanmayanların oranı (%53.4 + 28.3= %81.7, kütüphaneden memnun olmayanlar ile fikri olmayanların da %83.9 gibi çok yüksek bir rakama ulaştığı dikkate alınır, kütüphane konusunun ciddi bir incelemeye ihtiyacı olduğu görülür.

Erkek ve kız öğrencilerin aktivitelere ayırdıkları süreler oransal olarak bakıldığında hem müzik dinleme (%47), hem televizyon izleme (%66) hem de bilgisayar kullanma %54.6 0-30 dakika ile ilk sırada, 30-60 dakika ile ikinci sırada gelmektedir. Bu süreler, öğrenciler için kabul edilebilir oranlar olarak görülebilir. Ancak aktiviteler dışında geçirilen zaman aralığında kitap okuma için ayrılan sürenin de az olması, öğrencinin boşa geçirdiği zamanın ya da ders çalışmaya ayırdığı sürenin fazla olduğunu düşündürmektedir.

Kitap okuma alışkanlığı çok düşük oranlarda olan öğrencilerin yolculuğa çıktıklarında yanlarında kitap, dergi gibi yayın bulundurma alışkanlığı oranının toplamda %58.3'ü bulması kitap okuma alışkanlığı pek olmayan öğrenciler için iyi bir oran olarak görülebilir.

Öğrenciler arasında özel ve önemli günlerde kitap hediye etme ya da alma oranı %47.3'tür. Bu, kütüphaneyi yeterince kullanmayan öğrenciler için sevindirici bir gelişmedir ve ileriki aşamada öğrenciyi kitap okumaya teşvik edebilecek bir durumdur.

---

¹ Yüzüncü Yıl Üniversitesi Kütüphanesi, 2011 Van depreminde yıkıldığı için Tıp Fakültesi ve İlahiyat Fakültesi binaları olmak üzere iki ayrı yerde hizmet vermektedir. Yeni kütüphane binası ise bitme aşamasındadır.

Öğrencilerin okumayı tercih ettikleri kitap türlerinde, genel ortalamaya bakıldığında hem kız hem de erkek öğrencilerin ilk tercihlerinin roman olduğu ortaya çıkmaktadır. Kız öğrencilerin %20'si roman türünü, tercih ederken %8'i kişisel gelişim türlerine ağırlık vermektedir. Erkek öğrencilerin ise %16.4'ünün roman, ikinci sırada %13.3'ünün ise bilimsel türleri seçtiği anlaşılmaktadır. Diğer türlere bakıldığında; kızlarda üçüncü sırayı %7.3 ile bilimsel kitaplar alırken erkeklerde üçüncü sırayı %7.3 ile dini konuların aldığı, dördüncü sırayı kızlarda %5.5 ile dini roman türleri, erkeklerde %7 ile kişisel gelişim kitapları almaktadır. Polisiye romanlar kızlarda %3.3 ile beşinci sırada bulunurken erkeklerde %2.7 ile macera ağırlıklı romanlar karşımıza çıkmaktadır. Altıncı sırada ise kızlarda macera %2.3, erkeklerde polisiye %2.3 şeklinde yer almaktadır. Her iki grupta da, ders dışı kitap okuyanlar %2.3 ile eşit olarak son sırada görülmektedir.

Öğrencilerin kitap okumasına engel olan durumların başında %35 ile ders çalışma yoğunluğu, en az etkileyenin ise %2.7 ile kültürel nedenlerin olduğu anlaşılmaktadır. Aynı konuda Pınar Şanlıbaba ve Eda Gümüş tarafından yapılan 'Okuma Alışkanlıkları Üzerine Bir Araştırma: Ankara Üniversitesi Kalecik MYO Örneği' adlı çalışmada ortaya çıkan sonuçların % 47) ile birbirine yakın olduğu görülmektedir

Öğrencilerin %41.3'ünün bir yılda okuduğu kitap sayısı 1-5 arasında düşük bir oran iken %28'inin yılda 12'den fazla kitap okuması, oransal olarak az olmasına rağmen, ayda bir kitaptan fazla okumaları sevindiricidir. Diğer taraftan; bir yılda okunan kitap sayısı "beş kitaptan az okuyanlar az okur, yirmiye kadar olanlar orta düzey okur, yirmi kitaptan fazla okuyanlar ise çok okuyan okur tipi" olarak görüldüğünden, araştırma anketimize katılan öğrencilerin az okur sınıfında oldukları görülmektedir. Benzer şekilde Şanlıbaba ve Gümüş tarafından yapılan çalışmada; ankete katılan öğrencilerin % 32'sinin ayda bir, % 18'inin iki haftada bir, % 17'sinin haftada bir kitap bitirdiği % 43'ünün ise bir aydan daha uzun sürede bir kitabı bitirdiği görülmektedir.

KAYNAKLAR

- Aktaş, Ş. ve Gündüz, O. (2004).*Yazılı ve Sözlü Anlatım: Kompozisyon Sanatı*. Ankara: Akçağ Yayınevi.
- Bamberger, R. (1990).*Okuma Alışkanlığını Geliştirme (çev. B. Çapar)*. Ankara: Kültür Bakanlığı Kütüphaneler Genel Müdürlüğü.
- Bircan, İ. ve Tekin, M. (1986).Türkiye’de Okuma Alışkanlığının Azalması Sorunu ve Çözüm Yolları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi XXII(1)*: Ankara.
- Blaha, B. A. ve Bennett, J. M. (1993).*Yeni Okuma Teknikleri, (çev. D. Şahiner)*. İstanbul: Rota Yayınları.
- Dökmen, Ü. (1994). *Okuma Becerisi, İlgisi ve Alışkanlığı Üzerine Psiko-sosyal Bir Araştırma*, Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- Gönen, M. (1991). Korunmaya Muhtaç Çocuk ve Gençlerin Boş Zamanlarında Kitaba Olan İlgilerinin İncelenmesi. *Bilgi Pınarı Dergisi*, 1, 17-23, Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Başkanlığı.
- Gürcan, H. İ. (1999).Okuma Alışkanlığı ile Kitap Yayıncılığının Kültürel İletişim ve Teknolojisine Bağlı Sorunları Karşısında Türkiye Koşulları Temelinde Bir Model Önerisi, Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Köknel, Ö. (2001).*Kimliğini Arayan Gençliğimiz*. İstanbul: Altın Kitaplar.
- Özdemir,E. (1983).*Okuma Sanatı*. İstanbul: Varlık Yayınları.
- Selvi, I. (1998). Okuma alışkanlığı. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Dergisi, 4, 173, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Basımevi.
- Tosunoğlu, M. (2002). Türk Öğretiminde Okuma Alışkanlığı ve Çocukların Okuma Eğilimleri. *Türk Dili Dergisi*, 609, 39, Ankara : TRT Genel Sekreterlik Basım.
- Turcan, A.İ., Yıldırım, S.S. ve Kelleci, F. (1999).Üniversite Öğrencileri Arasında Ders Dışı Okuma Alışkanlık Düzeyinin Tespiti Üzerine Bir Araştırma. *Anadolu Üniversitesi 4.Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildirileri I*: Eskişehir.
- Yılmaz, B. (2004).Öğrencilerin Okuma ve Kütüphane Kullanma Alışkanlıklarında Ebeveynlerin Duyarlılığı. *Bilgi Dünyası*, 5(2), 116.

Extended Abstract

In today's world in which information and technology are developing very rapidly, reading is the most effective and easiest way to access information. However, developing this habit is a process that requires one's spiritual and mental preparation. In time, this process brings together different factors that interact with one another. Reading, not only textbooks but also books not acquired in school, is learning by sampling different kinds of knowledge, various cultures, and other interests. Reading is not independent of one's intellectual activities, though it is an individual activity. These activities allow the child to develop such skills as making comparisons and interpretations that are the results of successful reading experiences. Individuals who do not read books lose their ability to think, and their ability to produce new ideas disappears in time as well. It is said: "there is no age limit for education" in order to emphasize that it is possible to read and learn at all ages, but a reading habit develops during the early ages, just like a tree is bent when it is green. This is because habits enter human life slowly, and are adopted after time. When children adopt a reading habit, their reading skills should also improve. Communities that fail to get their children to adopt a reading habit cannot expect to find adults reading in the future. This is one of the reasons for the formation of an under-developed society that has not made progress in developing technology. The fundamentals of gaining a reading habit can be found within the education system. It is difficult for a child who cannot gain this habit during the school years to adopt it as a habit in the future as an adult. Therefore, getting children to adopt the habit of doing research on different subjects, apart from reading, allows them to read willingly, and come to regard reading as time well spent. However, the family, the school, and the surrounding and environment that can influence the development of this habit, should not be ignored. Making a bookshelf at home, placing it where a child can reach the books any time she/he wants, and the parents themselves reading books are examples that can motivate the child to love books. The influence of the family and teachers during childhood, as well as the influence of the teacher and friends in youth, and of friends in adulthood can result in a person's adopting a reading habit. Teachers, however, are the most influential in regard to adopting this habit. Economic conditions, cultural traditions, and the widespread use of libraries can also be considered as factors affecting the development of a reading habit. It is important that libraries in educational institutions are rich both in terms of quantity and quality of books, in order to encourage young people to read. Young people who study at a university and develop a healthy reading habit will likely make the most of this period when they are experiencing psychological and bodily changes. This will help them to understand things

correctly. The rational thought within a society is formed by a generation who reads. Constructive ideas emerge when youth analyze events correctly. That is why it is more important for young people, to whom we will hand over our future, to develop reading habits. The incidence of people with a reading habit, which is one of the indicators of development among societies, is high in developed societies, but lower in developing countries. In the present day when communication devices are used extensively, having a reading habit has become more important than it was in the past. The ease with which young people communicate leads them to obtain knowledge directly, and search it without thinking whether it is correct or wrong. A survey was conducted with a total of 300 students in quantitative and verbal fields at Van Yüzüncü Yıl University to determine the students' reading habits. The results are as following: in looking at the amount of time that students spend reading while studying in both quantitative and verbal fields, students of both sexes read more in the first 0-30 and 30-60 minutes. Education levels of the mothers are lower than those of the fathers. The socio-economic status of the students is generally moderate (85.6%). Most of the students (58%) who participated in the survey have a library in their home. The fact that the students' habit of borrowing books from the library is limited to 0-3 books a year and this rate is 78.3% in total; this supports the data regarding how the students never or rarely go to the library. This, at the same time, shows that students go to the library for different purposes, such as studying and spending time. The rate of the students with minimal reading habits who borrow publications such as non-text books and magazines to take with them while traveling can be considered as favorable (58.3%). The rate of giving or receiving books among students on special occasions is 47.3%. This is a welcome development for students who do not use the library adequately, and it can encourage students to read books in the future as adults. The most important factor that prevents students from reading books is the academic workload (35% reported this), and the least influential factor is cultural differences (2.7%). Based on the results obtained in the research, recommendations for the university administration, academicians and researchers working in this field are as follows: Reading is a habit adopted at an early age. However, steps must be taken by instructors to encourage a love for books. Talking about books that are not related to the students' professional fields can encourage a love of books. To realize this, it is also necessary to encourage academic personnel to read books unrelated to their fields, for habits start with love. Students who waste most of their time trying to keep up with the intensity of classes and extracurricular activities cannot spend the remaining time effectively. In addition to libraries, quiet environments wherein readers can find books must be established. Academic staff can reward good students with the gift of a book that is unrelated to their field.